

po mnogih občinah so kot vsegamogočni občinski pisarji nastavljeni ljudje, kateri niso našemu jeziku kos niti v govoru niti v pisavi. Od tod žalostna prikazen, da občine z narodnimi župani uradujejo vseskozi v nemški brozgi; kajti take pisave se mora vsak pameten Nemec sramovati. Slovenski župani! stavite svojim pisarjem kratek obrok, do katerega se imajo slovenščine v pisavi priučiti; če se Vam pa hočejo kujati, spravite jih v kraj ter si poiščite ljudij, ki so vseskozi zmožni slovenskega jezika pa so tudi voljni, v temistem uradovati. Kako dolgo se bote od takih ljudij dali še voditi za nos? Vsem županom, kateri sami uradujejo in občinskim pisarjem, ki si do zdaj niso vedeli pomagati, kako bi slovenska pisma, zadevajoča njihove posle, izdelovali, priporočujemo, naj si omislijo zlato knjigo, katero je lansko leto izdala družba sv. Mohora in se njej pravi: „Slovenski spisovnik“. V oddelku za občinske zadeve: stran 301 do 316 in drugod najdete dovolj obrazcev, po katerih zamorete izdelovati slovenske dopise, prošnje, proračune itd. Toda začeti se mora vendar enkrat. Kakšna sramota, če občina, vrlo narodna, ktera pošilja na volišče vedno narodne može, uraduje izključljivo v nemškem jeziku: zakaj? ker njeni pisar ne razumeva slovenske pisave. Stara prijaznost s pisarjem tu nič ne velja; temu se mora kmalu konec storiti. Če naš prijazen nasvet zavržete, se bomo s temi nemčurškimi pivarji kot s pravimi sovražniki našega naroda malo ostreje sprijeli!

Iz Ljutomera. (Letina — popravek). Vesela žetva po polji je končana, jesensko silje posejano. Na njivah je postal mir, tem boljše ružijo mlatici po gumnih. Parna mlatilnica v Ljutomeru urno ropoče, po vesnicah pa tudi sem ter tje grmi prosta mlatilnica, ki potuje od enega hrama do drugega. Rž ne zda, kakor smo si mislili, bolje siplje pšenica in drugo silje. Hvala Bogu! Kruha bomo imeli, pili pa bomo vodo, ker se po vinogradih prav tužno kaže. Zima prekoredna je mnogo škodovala. Kar se je prikazalo, to je neugodno, deževno vreme ob času cveta pobralo, toraj bomo upanje na dobro bratev zopet morali na drugo leto odložiti. — Nekdo je v zadnjem listu „Slov. Gospodarja“ iz Babinec po svetu zatrobil, da v Ljutomeru osepnice močno razsajajo, in da je veliko ljudij vže pomrlo. To ni popolnem res. Bolezen se po nekterih hramih razteplja, umrlo še do zdaj na osepnicah ni več, kakor štiri osebe, dva otroka in dva odrasčena. Ne kaže ljudstva strašiti, saj nas drugi doma dovolj strašijo in grozijo, da se bo cerkev zaprla. Tako na veliko čudenje preti politična gosposka pismo.

Iz Koroškega. (Razne novosti). Deža, bliska in grmenja, nalivov, neviht in toče imamo uže dosta. Letos rada udarja strela in ljudi in živino pobija. Zadnjič smo poročali, kako je toča poklestila celovško polje. Jednaka nesreča zadela je okolico pri Feldkirchen, sv. Ulriku itd. Pridelki

so uničeni. Še hujše razsajala je toča po Kanalske dolini. Od italijanske meje pridrla je taka nevihta, da nihče ne pomni jednake. Drevesa so gola, zelenje po njivah in vrtih v zemljo zbito. Najhujše bilo je od Pontable do Ukev. V Pontabli je tamošnjemu kolodvoru polomilo 300 šip, po planinah pa usmrtilo mnogo ovac in koz. Na zimo in spomlad imamo ondi glad, ako se od inod ne pride na pomoč. — Libuče v Pliberškeji fari štejejo kot srenja 2000 prebivalcev. Ljudje niso bogati, zemlja je malo rodna in drva si morajo kupovati. Toda za takšne okoliščine ne marajo novosegni šolski mogotci in so zaukazali ubogej srenji pozidati 2 šolski palači, ki ste potrebovale 20.000 fl. Ljudje so se branili, zlasti zoper drugo palačo. Pomagalo ni nič. Srenji so zaukazali 5000 fl. v zajem vzeti in šolsko palačo postaviti. A še ni dosta. Sedaj zahtevajo, naj pozidajo še tretjo šolsko poslopje. Uboga srenja! — Blizu Gospe svete stoji grad Tolče. Zraven je precejšnja grajščina. Nje posestnik je znani liberalce in vodja nemčurjem po Glanskej dolini Gustav Hock. Ta mož je začel prav po liberalnej šegi gospodariti. Kapelo v gradu je spremenil v žitnico, toda žitnici manjka očividno blagoslova božjega. Pravijo, da hoče grajščino in grad s prazno žitnico vred prodati nekemu Beljačanu. — Pet in dvajsetletnico društva katoliških rokodelcev v Celovci so res sijajno obhajali. Njih ekselencia, preč. knezoškof so zbraue počastili s prelepim govorom. Društvo je s pomočjo velč. g. And. Einspielerja lani dobilo vrt in je v njem pozidalo hišo. Vsled tega je zamoglo svojo veselo svečanost obhajati v lastnej hiši!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Ko bi nemški liberalci ne imeli judovskih pisarjev in denarjev na razpolago, ob tla bili bi uže davno in popolnem. S pomočjo svojih novin ščujejo neprestano sedaj zoper vlado, sedaj zoper sv. Cerkvo, sedaj zoper razne narode. Zakaj? No, da ti nebi zapazili, kako si peščica zvijačnikov žepe polni itd. Sedaj hočejo po vsej sili Nemce razburiti, češ, da je njihovo „nemštvo v nevarnosti“, ker je grof Taaffejevo ministerstvo obečalo tudi Slovanom nekaj pravičnih želj izpolniti. Po vseh novinah tako godejo, povsod beračijo za „šulverein“ in sklicavajo „partei-tage“ t. j. shode nemških mož, kder se jim na ušesa zaropota: „nemštvo je v nevarnosti“. Takšen shod bil je v Mödlingu blizu Dunaja. Toda govorniki so si bili navskriž in poslanec Kronawetter je vse obsodil kot sleparijo ali „švindeln“. — Dunajska „N. Freie Presse“ je v judovski drznosti odsvetovala 50. rojstni den svitlega cesarja svečano obhajati. Do sedaj je na to nesramnost poslušnilo edino glavno mesto Moravske, namreč Brno. Njegov mestni zastop je sklenil den 18. avg. t. l. ne obhajati. Res, nezaslišana nesramnost. Takšna je judovsko-liberalna udanost do svitlega ce-

sarja. — Grozna ploba naredila je veliko povodenj v Moravskem in Šleziji. Škoda je velika. Cesar so takoj med nesrečnike razdelili 8000 fl. — Ministerstvo namerava ob začetku novega šolskega leta Čebom pomagati do djanske jednako-pravnosti pri šolstvu. Dobijo več českich srednjih šol. Slovenci bodemo bržčas zopet morali čakati. — Kako drzni da so nekateri liberalni uradniki, to vidimo na „konstitucionalnem društvu“ v Ljubljani. Skoraj sami uradniki so mu društveniki ter so vzdrževali nesramni list: „Tagblatt“, v katerem so od nekdanj grdili Slovence, zadnji čas pa psovali grof Taaffejevo ministerstvo in avstrijsko vlado. Nedavno je bil lažnjivi list konfisciran in sedaj čujemo, da preneha izhajati. No, to je prav; na Kranjskem utegne biti kmalu več miru. — Dne 10. avgusta je cesar Viljem prišel v Ischl obiskovat našega cesarja in cesarico. Tudi srbski knez Milan je tam in rumunski knez je na poti tje. Pravijo, da je ta shod velike važnosti za bližnjo politiko v Evropi, zlasti glede na Turčijo. — Več volitev za izpraznjene sedeže v državnem zboru bo razpisanih. V Gorici postavili so Slovenci za kandidata g. dr. Tonklija. — Na Ogerskem nameravajo popravljati strugo reke Rabe; reguliranje bo stalo 7 milijonov goldinarjev. V Banatu imeli so strahovito točo in nevihto, ne samo pridelki so uničeni, marveč veliko drevja je izruvanega, hiš podrenih, ljudij in živine ubitih, zlasti v Subotički okolici. Magjarska vlada prodala je v hrvatski granici že jedenkrat lesa za veliko milijonov goldinarjev, a denarje porabila je tako, da nimajo ne Hrvatje pa ne graničarji nebenega haska. Sedaj hoče zopet v Vinkovskih šumah za 3 milijone lesa podreti, da ima s čim staviti kratko železnico od Siska do Doberlina.

Vnanje države. Italijanska vlada hoče vsa-kako zapraviti premoženje zavoda „propaganda“, ki je sporočeno v podporo misijonarjem v paganskich krajih. Sedaj je ukazala vse prodati in denar zameniti z italijansko „rento“ t. j. z dolžnimi pismi italijanskega kraljestva, ki utegne dnes ali jutri propasti. — Don Karlos, premagani in izgnani pravi kralj španski, je generalu Boetu dal v sbrambo dragoceni kinč reda zlate rune; Boet pa je kinč prodal in ko je bil tožen, so ga freimaurerski porotniki v Milanu nekrivega proglasili. To je velika sramota za italijansko pravosodstvo. — Francozi so nekaj časa močno goreli za Greke. Namenjeni so bili oficirjev doposlati v pomoč zoper Turke. Ali naenkrat si premislijo ter hranijo svoje moči doma zoper Bismarka, ki išče prilike kresnoti po sosedu, kateri bi mu le količkaj prste naskriž pokazal. — Bismark sam čepi v nekem nemškem kopališči Kissingen ter premišljuje o novih dačah za Nemce. Ob enem preganja še vedno socialiste in katoličane. Za zboljšanje v gospodarskih zadevah pa ničesar ne stori. Vsled tega bežijo Nemci tropama v Ameriko, letos jih je več kakor 100.000 Bismarkiji hrbet pokazalo. — An-

gleški minister Gladstone je zopet zdrav in turkoljubi solze ronijo, zakaj ni umrl; kajti sedaj vidijo, da bo sultanu vendar prej ali selej šlo za kožo. Dobil je obrok tudi zastran Grecije, ter ima v 3 tednih tej prepustiti Epir in Tesalijo. Tedaj ima do 4. sept. čas odločiti se. Nekoliko je se uže vdal, odposlavši 4000 mož v Albanijo, da Črnogorcem redno izročijo Dulcin, tudi zoper voljo in upiranje Albancev. Ali bo sedaj mož beseda, to pa ni gotovo. Bismark namerava baje 400 oficirjev in uradnikov sultanu v pomoč poslati; pravijo, da to meri proti Rusom pa tudi Angležem in Francozom! — Ruski general Skobeljev prodira prav opazno proti Turkmenom. Pot storjeno si povsod zavaruje pusteč za seboj trdnjave, v katerih je vedno dovolj vojakov, kanonov, streliva, vode in hrane. Tako prodira varno vedno globlje proti Mervu, glavnemu mestu! — Kitajci so poslali markeža Tzenga v Petrograd, naj se z Rusi zavoljo ohranjenja miru pogaja. — V Afganistanu se Angležem huda godi. Ejub-paša je Kandahar obkolil, angleška posadka oskrbljena je samo za 35 dni. — V Ameriki v New-Yorku je zdravnik dr. Tanner 40 dni se postil zaporedoma; jedel ni ničesar pač pa veliko vode popil. Močno je se vsušil in je takšen, da ga je groza gledati. Trdijo, da ne bo dolgo živ.

Za poduk in kratek čas.

Sv. Bolfank v ljutomerskih gorica.

(Spisal Matjaž Flegerič.)

II. Navadno so sv. Bolfanku svetišča stavili v pustih in odljudnih krajih v spomin njegovega večletnega bivanja v gozdih in puščavah. Tako je nastala sv. Bolfanku posvečena kapela na Pohorji, pa tudi pri nas. Kedaj je se to zgodilo in kdo jej je temelj položil, to ni znano in dvomljivo je, da bo to skrivnost kedaj iskra človeškega uma razjasnila. Naš marljivi pisatelj, Anton Krempelj (1787—1844) trdi sicer v nekem 6. avgusta 1842 štev. 124 v novinah „Grazer-Zeitung“ priobčenem spisu, da je bila ta cerkev zidana nekaj pred l. 1607. in potlej posvečena, ali to je po mojih mislih samo dozdevanje. Krempelj bil je, kakor njegovo najbolje delo: „Dogodivščina štajarske zemlje“ svedoči, vesten zgodovinopisec. Zakaj toraj tudi v omenjenem dopisu ni povedal, kde je izvedel, da je ta cerkev nekaj pred l. 1607 bila zidana? Po vsej priliki bila je prejšnja kapela začetkom sedemnajstega, ali vže koncem šestnajstega stoletja postavljena. Bilo kakorkoli, gotovo je, da je ta kapela stala do l. 1680, kar svedočijo razni zapisniki.

V starem in v srednjem veku in še v novejšem časi razsajala je večkrat vsled strahovitih dolgotrajnih bojev, ker še se takrat niso pali vojščaki dosta globoko pokapali, strašna kuga. Tudi